

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానఫలము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, చతుఃసప్తతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

అథ చతుఃసస్తతితమోఽధ్యాయః

దమయంత్యువాచ

గచ్ఛ కేశిని జానీహి క విష రథవాహకః ।

ఉపవిష్టో రథోపస్థే వికృతో హ్రాస్వబాహుకః ॥ 74-1॥

అభ్యేత్య కుశలం భద్రే మృదుపూర్వం సమాహితా ।

సృచ్ఛేధాః పురుషం హ్యేనం యథాతత్త్వమనిందితే ॥ 74-2॥

అత్ర మే మహతీ శంకా భవేదేష నలో నృపః ।

యథా చ మనసస్తుష్టిః హృదయస్య చ నిర్వృతిః ॥ 74-3॥

బ్రూయాశ్చైనం కథాంతే త్వం పర్ణాదవచనం యథా ।

ప్రతినాక్యం చ సుశ్రోణీ బుద్ధ్యేథాస్త్యమనిందితే ॥ 74-4॥

తతః సమాహితా గత్వా దూతీ బాహుకమబ్రవీత్ ।

దమయంత్యపి కల్యాణీ ప్రాసాదస్థా హ్యుపైక్షత ॥ 74-5॥

కేశిన్యువాచ

స్వాగతం తే మనుష్యేంద్ర కుశలం తే బ్రవీమ్యహమ్ ।

దమయంత్యా వచః సాధు నిబోధ పురుషర్షభ ॥ 74-6॥

కదా వై ప్రస్థితా యూయం కిమర్థమిహ చాగతాః ।

తత్ త్వం బ్రూహి యథాన్యాయం వైదర్భీ శ్రోతుమిచ్ఛతి ॥ 74-7॥

బాహుక ఉవాచ

శ్రుతః స్వయంవరో రాజ్ఞా కోసలేన మహాత్మనా ।

ద్వితీయో దమయంత్యా వై భవితా శ్వ ఇతి ద్విజాత్ ॥ 74-8॥

శ్రుత్యైతత్ప్రస్థితో రాజా శతయోజనయాయిభిః ।

హయైర్వాతజవైర్ముఖ్యైః అహనుస్య చ సారథిః ॥ 74-9॥

కేశిన్యూవాచ

అథ యోఽసౌ తృతీయో వః స కుతః కస్య వా పునః ।
త్వం చ కస్య కథం చేదం త్వయి కర్మ సమాహితమ్ ॥ 74-10॥

బాహుక ఉవాచ

పుణ్యశ్లోకస్య వై సూతః వార్ణియ ఇతి విశ్రుతః ।
స నలే విద్రుతే భద్రే భాంగాసురిముపస్థితః ॥ 74-11॥

అహమప్యశ్వకుశలః సూతత్వే చ ప్రతిష్ఠితః ।
ఋతుపర్ణేన సారథ్యే భోజనే చ వృతః స్వయమ్ ॥ 74-12॥

కేశిన్యూవాచ

అథ జానాతి వార్ణియః క్వ ను రాజా నలో గతః ।
కథం చ త్వయి వా తేన కథితం స్యాత్తు బాహుక ॥ 74-13॥

బాహుక ఉవాచ

ఇహైవ పుత్రౌ నిక్షిప్య నలస్య శుభకర్మణః ।
గతస్తతో యథాకామం నైష జానాతి నైషధమ్ ॥ 74-14॥

న చాన్యః పురుషః కశ్చిత్ నలం వేత్తి యశస్విని ।
గూఢశ్చరతి లోకేఽస్మిన్ నష్టరూపే మహీపతిః ॥ 74-15॥

ఆత్మైవ తు నలం వేద యా చాస్య తదనంతరా ।
న హి వై స్వాని లింగాని నలః శంసంతి కర్ణిచిత్ ॥ 74-16॥

కేశిన్యూవాచ

యోఽసౌ వయోధ్యాం ప్రథమం గతోఽసౌ బ్రాహ్మణస్తదా ।
ఇమాని నారీవాక్యాని కథయానః పునఃపునః ॥ 74-17॥

క్వ ను త్వం కితవచ్ఛిత్త్వా వస్త్రార్థం ప్రస్థితో మమ ।
ఉత్పృజ్య విపినే సుప్తామ్ అనురక్తాం ప్రియాం ప్రియ ॥ 74-18॥

సా వై యథా సమాదిష్టా తథాఽఽస్తే త్వత్ప్రతీక్షిణీ ।
దహ్యామానా దివా రాత్రౌ వస్త్రార్థేనాభిసంవృతా ॥ 74-19॥

తస్యా రుదంత్యాః సతతం తేన దుఃఖేన పార్థివ ।
ప్రసాదం కురు మే వీర ప్రతివాక్యం వదస్వ చ ॥ 74-20॥

తస్యాస్తత్ ప్రియమాఖ్యానం ప్రవదస్వ మహామతే ।
తదేవ వాక్యం వైదర్భీ శ్రోతుమిచ్ఛంత్యనిందితా ॥ 74-21॥

వీతచ్ఛ్చత్వా ప్రతివచః తస్య దత్తం త్వయా కిల ।
యత్ పురా తత్ పునస్త్యత్తః వైదర్భీ శ్రోతుమిచ్ఛతి ॥ 74-22॥

బృహదశ్వ ఉవాచ

వీనముక్తస్య కేశిన్యా నలస్య కురునందన ।
హృదయం వ్యధితం చాసీద్ అశ్రుపూర్ణే చ లోచనే ॥ 74-23॥

స నిగృహ్యోత్మనో దుఃఖం దహ్యామానో మహీపతిః ।
బాష్పసందిగ్ధయా వాచా పునరేవేదమబ్రవీత్ ॥ 74-24॥

బాహుక ఉవాచ

వైషమ్యమపి సంప్రాప్తా గోపాయంతి కులస్త్రియః ।
ఆత్మానమాత్మనా సత్యః జితః స్వర్గో న సంశయః ॥ 74-25॥

రహితా భర్తృభిశ్చాపి న క్రుధ్యంతి కదాచన ।
ప్రాణాంశ్చారిత్రకవచాన్ ధారయంతి వరస్త్రియః ॥ 74-26॥

విషమస్థేన మూఢేన పరిభ్రష్టసుఖేన చ ।
యత్ సా తేన పరిత్యక్తా తత్ర న క్రోద్ధుమర్హతి ॥ 74-27॥

ప్రాణయాత్రాం పరిప్రేప్సోః శకునైర్హతనాససః ।
ఆధిభిర్దహ్యామానస్య శ్యామా న క్రోద్ధుమర్హతి ॥ 74-28॥

సత్కృతాసత్కృతా వాపి పతిం దృష్ట్వా తథావిధమ్ ।
రాజ్యభ్రష్టం శ్రియా హీనం క్షుధితం వ్యసనాఘ్నతమ్ ॥ 74-29॥

ఏవం బ్రువాణస్తద్ వాక్యం నలః పరమదుర్మనాః ।
న బాష్పమశకత్ సోఘం ప్రరురోద చ భారత ॥ 74-30॥

తతః సా కేశినీ గత్వా దమయంత్యై న్యవేదయత్ ।
తత్ సర్వం కథితం చైవ వికారం తస్య చైవ తమ్ ॥ 74-31॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత నలోపాఖ్యానపర్వణి
నలకేశినీసంవాదే చతుఃసప్తతితమోఽధ్యాయః ॥74॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

